

Posudek

Hlavatá, Kristýna: Studentské spolky na prahu 21. století (příklad studentských spolků v Tübingenu). Bakalářská práce. Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2009, 61. s., přílohy, fotografická dokumentace.

Kristýna Hlavatá si ve své bakalářské práci položila otázku významu a funkce studentských spolků při formování identity vysokoškolského studenta – příslušníka konkrétní univerzity. Zvolila si tedy problém dopadu spolkového sdružování na utváření vědomí příslušnosti k určité skupině mladých lidí, skupině, která se vymezuje svou pozicí studenta, svou zájmovou pozicí, pozicí budoucího intelektuála (ve společenské hierarchii vlastní občanské společnosti) a pozicí mladého člověka, který v současnosti i v budoucnosti se přihlašuje k určité univerzitě jako svému garantu. Konkrétní řešení hledala v souvislostech současné existence šermířského spolku německých studentů univerzity v Tübingenu.

Problém, který si autorka bakalářské práce postavila, je nesporně zajímavý. V českém kulturním prostředí si obdobnou otázku v kontextu současnosti položit nemůžeme – kontinuita českých studentských spolků v podobě, která navazuje na tradice 19. a první poloviny 20. století, byla u nás přerušena (stejně jako v bývalé NDR). O to zajímavější poznání této kontinuity v německé jazykové oblasti (na území bývalé NSR). Rovinu výkladu o vývoji německých studentských spolků autorka zaštitila stručným historizujícím shrnutím v kapitolách, které předcházejí analýze dat jejího vlastního výzkumu, který směřoval k současnosti.

Věnujme se však výsledkům autorčina studia daného problému. V kapitolách, v nichž autorka sleduje spolkový život a aktivity studentského šermířského spolku v Tübingenu, vychází z popisu jevů, které tento spolkový život provázejí. V ucelenějším i zkratkovitějším záznamu se čtenář dozvídá o struktuře členské základny, o přijímací proceduře, o spolkových slavnostech a sportovních utkáních, o uspořádání spolkového domu a dynamice každodenního života v něm, o spolkových symbolech, odznacích a insigniích, které identifikují členy spolku a spolek zviditelňují navenek.

V celkovém kontextu těchto pasáží mě zaujaly následující poznatky.

- 1) Spolek, přestože vychází z tradice sahající do 18. století, sdružuje v současnosti zcela zanedbatelné procento studentů. Znamená tato skutečnost úpadek zájmu o spolkový život nebo pouze nezáměr o studentské tělocvičné spolky?
- 2) Spolek ztratil svou výchozí nacionální ideologii, rezignoval na pěstování myšlenky národní sounáležitosti a dokonce přijímá mezi své členy i cizince, kteří tübingenskou univerzitou jen krátkodobě procházejí. Změnil tedy svou ideovou podstatu. Tato skutečnost by si zasloužila širší výklad.
- 3) Do spolku se přihlašují členové také z ryze materiálních příčin – spolek skýtá možnost levného ubytování ve spolkovém domě. Tedy ke vstupu do spolku nevedou současné studenty pouze vůle být členem studentského spolku a pěstovat šermířství jako prestižní sportovní aktivitu. Spolek svým způsobem funguje také jako kolež. Škoda, že autorka tuto skutečnost více nerozvedla.

4) Idea celoživotního závazku každého jednotlivce ke členům spolku je jistě pozoruhodná. Jak funguje? Vytváří skutečný základ pro propojení mezi generacemi a napříč dispersitě jejich současného lokálního rozmístění?

5) Odznaky, kterými se členové spolku v každodenním životě identifikují, se v současnosti redukovaly na stuhy nošené při slavnostech a ve spolkovém domě. Autorka nezmiňuje mezi znaky členů spolku pokrývky hlavy. Neexistují? Lze tuto skutečnost vysvětlit ustoupením od zvyklosti studentů viditelně manifestovat své členství ve spolku – zvyklosti dominantní v 19. a v prvních desetiletích 20. století?

Přínosem by bylo zařazení spolkových stanov do přílohy práce. Přispěly by k pochopení ideového a společenského směřování šermířského spolku, k pochopení vnitřních vztahů mezi jeho členy a také k poznání vyžadovaných norem chování. A pouze upozornění o českých studentech na Eberhard Karls Universität Tübingen psaly Jaroslava Kadeřábková a Markéta Maierová v r. 2003 (LM 12/12003, s. 144-148). Přestože ihned v úvodu autorka upozorňuje na svůj netradiční způsob citování, odklon od citačních norem nepovažuji za šťastný.

Pouze na okraj. I když vím, co je menzura, z výkladu autorky mi není jasný rituál první menzury při přijímání za řádného člena spolku.

Práci hodnotím jako velmi dobrou.

V Praze 12. 3. 2009.

Mirjam Moravcová